

PREKMURSKI GLASNIK

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
v MURSKI SOBOTI, Aleksandrova cesta 67.

OGLASI STANEJO ZA 1 mm VIŠINE
IN 80 mm ŠIRINE K 1.—

Izhaja vsako nedeljo.

Posamezna številka velja **2 kroni**.

NAROČNINA: ZA CELO LETO — 80 K
ZA POL LETA — — — — 40 K
ZA ČETRT LETA — — — — 20 K
ZA 1 MESEC — — — — 7 K

Bog, vera, šola, Sokol i Klekl.

Državni zakon glede vere, šole i sokolske vzgoje ne guči v niednom paragrafi o stvarih, štere g. Klekl v svoji „Novinaj“ podtika tomi zakoni, s tém laže i ruje proti zakoni i proti državnim odredbam. Bog i vera ostánejo po tem zakoni v šoli kak dozdej, zakon pa samo zabráni zlorabo Boga i vere v šoli po ráznih veroučiteljih v politične námene. Té zakon spoj o vpeljáve Sokolske ideje v šoli ne guči. Za vpeljávo Sokolske ideje v šoli so posebni paragrafi, šteri določijo, da se deca poleg včenjá v pisanju, čtenju, računanju i verski vzgoji včijo tudi v telovadbi. Otrok naj se poleg vsej lepi lastnosti vči tudi telovaditi, to pa záto, da de tudi telesno močen i razvit.

S tém šče té zakon doségnoti, da de naš národ umen i močen, dúševno i telesno zdrav. Bog je pravo: pomagaj si sam sebi, pa bom ti jaz tudi pomágeo. Ár je pa to božja zahteva, štero naša državna uprava poštuje, je tudi uvedla v šoli, kak smo že pravli, poleg vsega učenja tudi telovadbo, štera pripomore človeki, našem národu, da de zdrav i či de zdrav, znao de si pomagati sam, a za drúgo de skrbo sam Bog. S tém je povedano vse, ka zahteva tisti državni zakon, šteroga izrablja državni poslanec Klekl na tak nesramno lažnjiv način v svojo zamázano politično svrhu. Če se pa pitamo; zakaj pa Klekl to pravzaprav dela? Odgovor na to je lejki posebno za tistoga šteri pozna Kleklina kak dúhovnika, človeka i politikuša. Že stém, da se je Klekl kak dúhovnik pústo penzionirati je dokázao, da mu tá stán ne diši, ár v Prekmurji, gde je národ tak pametan, da ne puni lahkomišleno nigdár polno Kleklino i njegovi pristásev žepo, ne nosi telko, kak politika. On šče zaslúžiti kak penzionirani dúhovnik, kak poslanec v parlamenti in kak voditeo klerikalne stranke v Prekmurji.

Tak lejko udriha proti vsem, i ár nema poštenoga orožja, rábi nepošteno. Naravnost zločinsko pa je orožje s šterom operira proti državnemu zakonu o veri, šoli i Sokolske vzgoje. Či neuki človek dela nepošteno delo, njemi se to oprósti, nikak pa se nemre Kleklno opróstiti, šteri to dela med neukim národom v Prekmurji z najmazanejšo protidržavno coto, štere se zovejo „Novine“. Da dobi Klekl za to njegovo nečisto protidržavno delo zaslúženo plačilo po gotovom paragrafi, šterim pošteni državljani nemajo nikaj opraviti, je že preskrbleno. Či se pa s tém ga správi na

právo pot, da postáne dober, veren i lojálen državljan, je pa ešče velko pitanje ár stári pregovor právi: volk menja dlako, ali svoje požrešnosti nikdar.

Sokolska ideja je pa edno najzdravejši i plemeniteši človeški pojav, ár ona poleg telesne vzgoje najstrožje zabráni vsakšo nesnážno pojavo med svojimi člani. Stariši, šteri májo svoje otroke v sokolski organizacijaj so z vzgojo popolnoma zadovolni ár njim se otroci včijo sáme pametne i za vsakšega človeka potrebne stvári, so zdravi na dúši i tejlom. O kakšoj protiverskoj akciji v Sokolski organizacijaj pa niti govora ne! Ešče ednok naj bo povedano, da zákon o veri i šoli nema s Sokolsko idejo nikaj vkúp, i što trdi nasprotno, vedoma laže, pa či to trdi tudi državni poslanec pleb. Klekl.

Dopisi.

Kulturno delovanje nekdanjih madžarskih učiteljev v Prekmurju.

V Ezopovi fabuli hvali nekdo starega madžarskega učitelja, kako je 40 let vspešno deloval na kulturnem polju.

Poglejmo na kratko v čem obstoja kulturno delovanje učitelja.

Prva naloga je učiti otroke, to, kar zahteva država: pisati, brati, računati in ga vzgojiti za poštenega človeka. To je zahtevala država od učitelja, in kaj zahteva še posebej narodnost in šloveška družba od učitelja?

Narod zahteva od svojih učiteljev, da mu ti vzgajajo dobre sinove in hčere, ki ne bodo nikdar zatajili svojega materinskega jezika in ki bodo šli za narod v boj.

Še več pa zahteva od učitelja človeška družba. Njene zahteve so pomagati bližnjiku v vsakem oziru. Kako in kje lahko pomaga učitelj? Na deželi, na kmetih je učiteljeva moralna dolžnost pomagati kmetu z nasveti, ga organizirati, poiskati zanj pripomočkov, s katerimi bo dosegel kmet višjo plodnost zemlje, boljšo živino, zboljšal travnike, dosegel večji pridelek v sadju in kako se bo uspešnejše boril proti različnim boleznim v vinogradu. Nadalje bo zaveden in vesten učitelj skušal kmetu pomagat do cenejšega kredita. Nasvetoval bo kmetom, da si ustanavljajo posojilnice in hranilnice, in druge prekoristne zadruge. Seveda nima vsak učitelj vseh teh zmožnosti. Ali eno veselje in zanimanje bo pa vendar le imel. Ako noče biti kmetov svetovalec, bo pa morda napravil kakšno izobraževalno društvo, če pa že isto obstoji, bo pa v njem posvetil svoje moči. Vodil bo pevski zbor ali morda telovadbo.

Učitelj, ki pravilno shvača svojo življensko nalogo, bo posvetil svoje proste ure izobraževalnemu društvu in delu med ljudstvom.

Učitelj vodja, bo pa na šolskem vrtu vzgajal bodoče uune sadjarje, čebelarje, če pa nima toliko zemlje, bo pa napravil vsaj cvetlične gredice, kjer bodo občudevali krasno negovane cvetke.

To so zahteve kulturne človeške družbe od učiteljev.

V Sloveniji so učitelji izpolnjevali skoro vsi te dolžnosti. Posvetili so vse svoje proste moči narodu v korist. Nekateri so izbrani svetovalci kmetu in obrtniku, delujejo v njihovih zadružnih organizacijah, pa naj bo to Kmetijska družba ali pa posojilnica. Drugi so zopet posvetili svoje delo čitalnicam in imajo izborne pevske zборе, delujejo za razna kulturna in prosvetna društva itd.

In tu v Prekmurju?

Nekdo mi je rekel, da je bil madžarski učitelj v Gančanih za nadzornika šolskih vrtov. Odkrito povem, da na Štajerskem ne trpi noben kmet tako slabega in zanikernega drevja v svojem sadovnjaku. Nobene plemenite vrste, vse sadje samo za sadjevec, niti za trg ni sposobno. Ni čuda, da na ostalih vrtovih ni ne sledu o umni sadjereji. Vse šole imajo precej zemlje, a nikjer ni vzorega vrta. Ravno v Turnišču, kjer je deloval vodja 40 let, tam ni ne vrta, ne drevesnice. Tudi v Vel. Poljani ni nič boljše, o Gomilici in Dobrovniku ne govorim ne. Madžarski učitelji niso imeli smisla niti za eno organizacijo, nikjer ni posojilnice, nikjer kakega kmetijskega društva, nikjer ne izobraževalnega društva, nikjer ne pevskega zbora. Seveda če pomislimo, da so bili nekdanji učitelji, in tudi še marsikateri, ki so sprejeti v jugoslovansko službo, le pionirji Madžarske kulture, ni potem čuda, da niso hoteli ljudstvu pomagati do boljšega življenja.

Vsi ti učitelji so bili vzgojeni v madžarskem duhu in v tem smislu še danes delujejo med slovenskimi Prekmurci, vedno še trosijo in begajo ljudi o povratku viteških lopovih Madžarih. Kulturo so širili s palico in zaporom med slovensko deco. Na neki šoli je takšen kulturni delavec zapiral otroke po dve uri v stranišča, n-ka učiteljica pa v kamik ali dimnik. S takšnimi kulturnimi sredstvi so hoteli ti učitelji širiti izobrazbo med ljudstvom. Kmalu se bodo Prekmurcem odprle oči, polagoma že izprevidavajo, kdo jim prinaša izobrazbo in tedaj bodo sami pognali še one stare Madžare, ki ne morejo pozabiti na István kralja. Za narodno stvar Slovencev ti učitelji niso ničesar storili. Otroke so pretepavali, ako so med seboj na poti v šolo ali iz šole govorili slovensko. Tudi kot kantorji so propagirali le madžarske melodije. Prvič ko sem slišal o cerkveno petje s slovenskim beseditom, sem mislil, da sem kje tam med Tiso in Dunavo in da čujem pristno melodijo divjega čardaša. Vse cerkvene pesmi, ki jih pojo madžarski kantorji, imajo madžarsko melodijo.

Dragi Prekmurec, zapomni si dobro, kar sem preje napisal o dolžnostih pravih kulturnih učiteljev in popitaj, ali je tvoj madžarski učitelj tudi tako delal in če je bil tvoj prijatelj in svetovalec, ali samo gospod, ki ga nisi smel ogovoriti na cesti!

NOVICE

Visok obisk v Prekmurju. Dne 12. avgusta t. l. pridejo, kak se sliši, kraljeski namestnik minist. gos. Ivan Hribar v Prekmurje, ka si ogledajo kaj vse nam je tukaj potrebno. Pokážimo i Prekmurci kak znamo primiti tako visokega gospoda, ki je za vladarom najvišji v Sloveniji, kak je to dosedaj ljudstvo po celi Sloveniji izkazalo. Kraljevski namestnik se bojo sigurno za vse interesirali, kaj fali i kak se dela v Prekmurju i bodo vkrenili potrebno, da bodo tudi Prekmurci zadovoljni v naši mládi pržavi.

Vládni komisár v Dol. Lendavi. G. Božidar Sever je kak gerent v Dolnji Lendavi odstávljeni, na njegovo mesto je prišo gosp. dr. Tina Čuš vládni komisár. G. dr. Čuš je v Prekmurju že dobro poznáni, da je bio na civ. komisáriji v M. Soboti, vsi smo ga radi meli za volo njegovega dobroga srca in brige za ljudstvo. Isto skrb de meo zdaj tudi za nás Dolnje Lendavčane, záto se njemi veselimo in ga trnok lepo pozdrávlamo. Želimo edino, ka ne bi se dao zapelati na napačna pota od tisti gospodov, šteri so dozdej nás vladali kak turški paši in svoje žepke punili.

Osebna vest. G. Franc Zajec, upravitelj jávne bolnice v M. Soboti, je prestavljen v Brežice. Za gospodom nam je žao, ár je meo srcé na právom mestu za vsakoga betežnika, pa njemi želimo na novom mestu vse nájbogse.

Prestavljen je iz Murske Sobote nad vse priljubljene in ljubeznjivi komandant tuk. vojaške čete gosp. kapetan Perc. Pomágo je vsakomi, komi je mogao, osvojil si je srca vseh slojev prebivalstva. Bog njemi dáj na novem mestu dosta dobroga.

Nova fabrika. G. Benko Josip iz Murske Sobote de zgrádo v Terplánovi hiši na Lendavski cesti v M. Soboti fabriko za klobáse in umetni léd. Eno kak drügo je za nás trnok potrebno, delavci do meli dosti zaslužka, kmet pa de ležej odávo svojo máro. Zvün toga bodo kože od máre ostále eti med nami in trebelo bi ešče fabrike za leder, ka bi lejko domá kože ustrojili v leder, žteroga nam vsigdár falij, pa je tudi trnok drági. G. Benkoji želimo nájveč uspeha. Naj bi nájšeo poznamalca na polji industrije.

Glávna záloga tobáka v M. Soboti in Dolnji Lendavi je podeljena Frane Čeh trgovcu v M. Soboti.

Porcija v Prekmurju. Kak znáno, so do sedaj valáli v Prekmurju prvejši madžarski törvéni o porciji, po teh se je odmerjala in plačúvala porcija. Zdej pa je naša vláda glasom člena 36. litera g zacajtnega törvénya s budžetu z dne 27. 6. 1921. Službene Novine št. 154 odločila, ka májo valati v Prekmurju o porciji tisti törvéni, kak v Sloveniji. S tem smo pálik mnogo na bogšem, ár je znáno, ka so törvéni o porciji, kak jih májo v Sloveniji, nájbogši, nájpravičnejši in za ljudstvo dosta bogši, kak indašnji madžarski. S tem pa je tudi že odločeno, ka Prekmurje ostáne pod upravo Slovenije, ne pa pride pod Hrvaško, kak se je malo gučalo o tom pri nás. **Dávčna oblástva** do sedaj vódávala slovensketiskovine o porciji ne pa Hrvaških, štere smo nonč nej razmeli. O novi porciji bomo v prihodnjih numerah naših novin pisali, na to naj pazko májo naši četelji.

Mrtvo dete. Pred kakšimi 6 tedni je najšo neki posestnik iz Gorice, kak je ob potoki trávo kosio, mrtvo dete, staro kakši 4 mesece. Ležalo je v glinastem sloncu v potoki. Što je to včino, se ešče ne vej.

Šola v Dolnji Lendavi. Vlada je vkrenila vse potrebno, da se bode vršil poduk v tekočem šolskem letu v šolah v Dolnji Lendavi kakor povsodi po Prekmurju. Učiteljska mesta bodo v kratkem razpisana. Klerikalci okoli »Novin« bojo izrabili tudi to v svoje agitacijske svrhe in bodo pisali proti vladi, a ne bodo povedali pri tem resnice, kak oni že to znajo.

Mára in váma. V Prekmurju je preveč dosta máre. Da je letos süša uničila krmo, nemremo vse máre rediti, trebej jo veliko odat, odati jo je nemremo inače kak v Austrijo. A váma na máro v Austriji je tak trnok velika, pa naša mára nemre konkurirati z máro iz Madžarskega in Rumunije, v Jugoslávijo pa jo zavolo toga nemremo poslati, ár nemamo železnice. Naša želja je, ka naj vláda naš stáliš u račun vzeme in vámo za prekmursko máro odprávi ali pa telko zniža, ka lejko konkuriramo z máro iz Madžarske in Rumunije. Inače mo vsi kodiši grátali: vse drügo moremo drágo pláčati, našo máro pa za zobston tá dati. Dolžnosti držáve je, ka tudi za nás skrbi. (Opomba uredništva: Kak čüjemo nameráva vláda za nekaj cajta vámo spoj odpraviti.)

Uboj zavolo teleta. Dne 2. t. m. svadila sta se v Krncih Vogrinčič Josip, posestnik sin in njegova mati, zavolo odaje teleta. Sin je záčo svojo mater s cüglom biti po nogáj, mati je kričala na pomoč. Na pomoč je prišo Vogrinčič Jošipa bratánec Iván Kranjec, posestnik v Krncih, té je v sváji vdaro Vogrinčič Josipa z botom po glávi. Za malo cajta odpelali so Vogrinčič Josipa k doktoru v Križavce, doktor odpošle ga včasi do špitála v Sobotu, a je Josip na poti od Križavce do doma mrou. Kranjec je v aresti v Soboti.

Zgrábljena tolvajica. V Gerlincih je učinila dosta tolvajije pred letom Marija Vrhovnik. Da bi jo meli zgrabiti, odskočila je prek meje na Madžarsko. Zdej je prišla nazáj, pa so jo, orožniki včasih zgrabili ter odpelali v areste v Mursko Sobotu. Pokrádla je za gvanta, perila ter gotovi penez za više 20.000 kron.

Po Avstro-Ogrski zaplenjeni zvonovi in Klekl. Vsi vemo, kako je svoječasno Avstrijsko-Ogrska vojaška uprava pokrádla na najgrji način vse zvonove po naših cerkvah, katere je ljudstvo z težko mujo kupilo. Tedaj se ni za te zvonove zavzel nobeden duhovnik, a najmanje pa naš g. pleb. Klekl. Pustili so mirne duše, da se iz teh blagoslovljeni zvonov lijejo kanoni in drugo morilno orožje, s katerimi se je na najgrji način vbijalo ljudi. Ko je pa Avstro-Ogrska država razpadla, so se prve oglasile naše oblasti, ne duhovne, in zahtevale tiste zvonove, ki so naši in še ne prelitu, nazaj. Veliko teh zvonov se je že pripeljalo nazaj in vrnilo onim cerkvam, od katere last so bili. Ker se je pa v zadnjem času zvedelo, da se nahajajo na Dunaji še mnogo neprelitih naših zvonov, je naša vláda pozvala avstrijsko vládo, da nam te zvonove takoj vrne, kar je Avstrijska vláda tudi obljubila. Seveda pa sedaj g. pleb. Klekl po Prekmurju »zvoni«, da je on to vse storil, da dobimo te zvonove nazaj, čeprav naš najzadnji kmet ve, da Klekl v Beogradu ni družega delal, kakor z »vsemi zvonovi zvonil« proti Kancelparagrafu, a vse drugo mu je bila deseta briga. Ker Klekl čuti, da bodo skoraj zopet volitve, pa poskuša s temi zvonovi privabiti volilce za svojo rimsko stranko. Upajmo pa, da je Kleklu in njegovi stranki v Prekmurju »odzvonilo« z onimi zvonovi, katere je on daroval za kanone še pod Avstrijsko-Ogrsko upravo.

Ogenj v Veržeji. V Veržeji so 29. julija zvečer mlatili v mlatilnici z mlatilnico. Mlatili so še po noči s posvetom na gümli. Na še ne razjašnjen način prevrgla se je svetilka vsled česar počelo je goret. Ker so navzoči namesto ka bi pogasili ogenj dok je bil še mali, pobegli, je bilo v

hipi vse v plameni. Vžgala se je tudi hiša soseda, ki je mislel drugi den mlatiti. Na pomoč je prišlo še pravočasno vojaštvo in drugo ljudstvo iz bližnjih vasi, ki so ogenj lokalizirali. Sedem špricalk je metalo vodo na ogenj. Zgorela je mlatilnica in vse silje pri dveh gospodarjih.

Zakaj so vlekli penoze klerikálni kóvetje v Belgrádi? Na to pitanje bi moral odgovoriti g. Klekl tako le: 1.) Za delo ne, ár delali nismo za ljudstvo nič, ampak smo zakrivili, da je morala vláda za naše delo pláčati 1 milijárdo i 200 jezero K, katere nebi bilo potreba pláčati če bi mi to delali, za kar nas je naš národ poslal v Belgrád. Smo grešniki, ki smo v Belgrádi drágemi Bogi čas krali i lepe jezera kron v žep vtekli, katere bode naš kmet še k tisti milijárdi in 200 jezero kron pláchal. 2.) Ár pametni in pošteni ljudje v Belgrádi znájo da ešče nismo nikoli drügega delali, kakor v cérkvi politiko gonili, so nam to delo prepovedali in rekli: v cérkvi učite Božjo besedo in nič drügega, ker bodete drügače káznovani, kakor vsak drügi državljan in 3., ár je naš klerikálni predsednik dr. Korošec, ko je bil minister, na račun našega kmeta preveč milijonov vküp spravo in v žep pobasao. — Zakaj so pa dobivali pláčo demokrátični poslanci? Záto, ka so delali v korist ljudstva, ko jih je za delati poslalo v Belgrád in so tam bránili pravice ljudstva in vero, s katero hočejo klerikalci ljudstvo samo mamiti, da bi pri bodočih volitvah zopet njih poslalo v Belgrád, kjer bi lepo pláčo naprej potežali za nič delat. Tako je in nič drügač.

Agrárna reforma. Gosp. pleb. Klekl ve vedno toliko povedati koliko se on in njegovi pristáši še pod Ogrsko vládo delali za agrárno reformo. Pri vsem tem pa ni v celem Prekmurju od njegovega dela prav nič za opaziti. Opázi se pač strašansko število revežev od katerih neve nobeden povedati, da je od Kleklna in njegovih pristášev što gda kaj dobo. Pač pa se njegovi pristáši a la Sever, bivšt gerent v Dolnji Lendavi i drügi zelo bogátijo, čeprav pred dvemi leti niti toliko svojega niso imeli, kolikor bi mogli pod glávo djásti. Gospodje pri »Novinaj« mi bi vam toplo priporočali, ker imate maslo na glávi, ne hodite pri ti vročini na solnce. Naše ljudstvo vás pozna, pa vam tudi záto nič ne verje.

Povabilo. Martjansko prostovoljno gasilno društvo priredí dne 14. avgusta v vseh prostorih gostilne g. Vezér Jožefa poletno plesno veselico z bengalično lučjo, tombolo, šaljivo pošto, konfeti in serpentinom. Vstopnina za osebo 10 kron, za družino 30 kron. Začétek ob 3. uri popoldan. — Tisti, ki bi za volo nepazljivosti ali kakšega drügoga vzroka volo nej dobili vabilo, s tem potom se povábijo.

Orlovski dén v Ptuj. Kakor pri nás v Prekmurju tako strášijo z onimi pár Orli, klerikalci tudi po ostali Stoveniji. V nedeljo 31. julija t. l. so ščeli pokazati v Ptuj kelko jih je in kaj znájo, pa je cela stvár tako žalostno izpádlá, da so se sami Orli nad njo zjokali. Nobene zástave, nič ljudi in pri tem je bila seveda tudi v kasi velika mizérija, kar jih je nájbole bolelo. Upajmo, da se njim bode tudi v Prekmurju tako godilo 13., 14. in 15. avgusta t. l., za katere dni že sedaj z velikim reklamnim bobnjom po Prekmurju bobnjarijo. Ker vejo da Prekmurci takih neumnosti ne bojo šli gledati so naročili ljudi iz ostale Slovenije, ki se njim pa prav gotovo ne bojo posedli na Orlovski lim. Je pač takó da: kdor drügemu jamo kopa, sam v njo spádne.

Zahteva po izročitvi poslanca Jožefa Kleklna sodniji. Minister právde zahteva, da se med drügimi poslanci izroči sodniji tudi Prekmurski poslanec Jožef Klekl, radi raznih protizákonskih prestopkov. Grdo je če ima naváden človek kaj opraviti z kázenskim zákonom a še

grdeše je, če ima s takimi paragrafi opraviti duhovnik, ki bi moral biti zato tü, da uči svoje lüdi le lepa dejanja a ne taka, ki prihájajo v navzkrižje z kázenskim zákonom, ali pa celo sam greši, da ga mora potem šele sodnija učiti človeških dolžnosti.

Krokodilove skuze Pod naslovom »Zkašlao se je« točjo Kleklove »Novine« Krokodilove skuze i zavijao nedolžno oči, kak oni lüdjé v Itáliji, ki nosijo blagoslovljene sveče cerkvi v dár s prošnjov v srcu, da bi njim se posrečilo izropati in biti poštenega človeka, ki ide izkupičkom za svoje iz senja skozi gojzd domu. Če se je kaka nekorektnost dogodila gde agrárne reforme v Prekmurju po poedini osebi, ki je zakrivila s tem, da revež ni prišel do tega kar mu pripáda, je pač kriv Klekl, ki se je prodajal v Beográdu v družbi s klerikálci, kakor muslimáni, namesto da bi skrbel za svoje volilce, ki so ga poslali v Beográd, da dela v njih korist, a nikakar za to, da na njih škodo potéže mastne dijéte. Sedaj so seveda krivi vsem demokrátii, ki so za naše ljudstvo vsej to prepéčili, da ne bode Klekl delil posestva grofom in cerkvam. Če ni to res, zakaj je pa pred dobrim mescom poslal deputácijo v Beográd, katera naj bi razgovárjala zahteva grofov v agrárnem vprašanji? Mi právimo da záto, ár bi oni hoteli, da v bogi národ v Prekmurji ostáne ešče nadalje vbog, kak je doslej bilo. Ker pa demokrátii delajo s vso silo, da bodi zemlja tistoga ki jo obdeláva pa Božja, se je neki jáko slabo v korist našega ljudstaa »skašlao v Novinaj. Ker njim ne gre nič od srca, se tüdi zagovárjati nemorejo, pa grižejo okol sebe kak divji.

Političen klub J. D. S. Murska Sobota. Bodoči sestanek kluba se vrši v soboto, 6. avgusta t. l. ob 21. uri v restavraciji pri Kroni. Ker je sestanek zelo važne narave, se prosi vse pristaše J. D. S., da se sestanka sigurno vdeležijo. Predsednik.

„Novinam“ na znánje. G. Koder v M. Soboti je nonč nej kotriga tanáča »Jugoslovanske demokrátiske stranke«, kak te more biti njéni voditeo?

„Ka je naš jezik lajanje.“ Ko klerikálci že nemrejo pobiti resnice, ki njim jo »Prekmurski Glasnik« v obráz pove, pa lovijo predine besede in stavke iz člankov. Stem seveda prepričajo zopet one, ki čitajo »Prekmurski Glasnik«, da klerikálec če le usta odpré — laže. V 18. številki »Prekmurskega Glasnika«, pod naslovom »Prekmurska županija s posebnimi pravicami« je bilo dobesedno napisano: Če bi lüdjé v Franciji, Itáliji, Nemčiji ali gder drugod čteli Klekl nove »Novine« bi mislili, da lüdjé v Prekmurju ne gučijo nego lajajo. Hvála Bogi, da »Novine« čtéjo samo Klekl novi pristaši, šteri se Klekl za takšno čast kak tüdi za »Prekmursko županijo s posebnimi pravicami za grofe, Klekl, Severja, Raffensbergerja prav lipou zahvalijo.« — Naj nam pošten človek pove, kje je tu napisano, da »Prekmurci« lajajo? Klekl sam dobro ve, da se je pisec članka pod naslovom »Zkoj živéte vi?« v zadnji »Novini« od prle pa do zadne besede lagao ali on je mogao nekaj dobiti; da je vdaro po »Sokolu«, ki mu leži v žalodcu. Na tak način gospodje se ne vzgoja národ, ampak se ga navája na zla delanja. Tudi politična borba ima svoje meje, katerih se bodemo mi vedno držali, ker nam je za pošteno in trezno delo v korist národa in s tem v lastno korist, ker smo vendar tüdi mi ta národ. Če nimate stvarnih napádvov na razpolago, za katere vam rávno demokrátiska stranka ne bode nudila páložnosti, potem se bär ne poslužujte tako nesramnih láži, kakeršnih je vsaka številka vašega lista polna. Podla zloba sije iz vsakega članka pa naj bode tá napisan pod naslovom: »Naši nabori«, »Dom i svet«, »Ka bo 14. in 15. avgusta?« ali pod »Glási«.

Z vsem tem sejete veter, a prav gotovo bode želi vihar bodoče. Rudeči komunizem je svojo vlogo doigral v Jugosláviji, pa jo bode prav gotovo tüdi črni, že bode še nadalje zasledoval pot, na šteroj se nahája.

Strela. V četertek, 4. avgusta t. l. okoli 7. vóre večer vdárila je strela v Ascher-jovo hižo v Murski Soboti. Ár má hiža strelovod, se nej dogodila nikša nesreča, samo lüdjé, ki so se nahájali v bližini, so se precej prestrašili. Bog čuvaj, ka bi pri Ascherji ogen vövdaro, ka bi od toga velka kroglina v nevarnosti bila, ár več lagvov benzina i petroleja jeste naklajeno v dvori, i mnogo drugoga blága, štero či se vužgé ali eksplodira, nišče nonč k bližini nede smeo, to pa gvüšno, ka bi cejla hramba v lüfte odletejla, tisti pa, ki bi v hramáj bili, bi nej mogli živi odbegnoti. To g. Árvai tüdi more znati i s tém računati, záto bi dobro včino, či bi gdér indri držao te mnogi benzin i petrol, ár je tü domá v dvori trnok v nevarnosti, nej znati, šteri dén se pripeti kákša nesreča. To si opomnite g. Árvai!

Mlin. V Beltincih se namerja, kak čüjemó zgraditi velik mlin, šteri bi mleo, melo za eksport. To de velki hasek za Prekmurje.

„Jutro“ v vednost. Slavnost, ki so med nami napovedane za 13. 14. in 15. t. m., bodo čiste klerikale vladnosti. Prirejajo jih ljudje, a jim je narodnost deveta briga, lastni blagor pa vse. Ljudje, ki so zginili s površj vsled svojega »narodnega delovanja, se hočejo rehabilitirati, priredijo te slavnost. K vsemu temu pa pride okolnost, da se bližajo volitve za parlament za 58 komunistih mandátov. Treba reklame in agitacije! Pravi narodnjaki se teh prireditev ne udeležijo, ker še čutimo nesramnosti, s katerimi so prireditelji teh slavnosti bili po vseh, ki so delali res nesebično in požrtvovalno za ljudstvo in državo.

Politična ogabnost. Vsaka numera Klekl ovih »Novin« je naravnost puna tak surovih znovi, da, če jo prime pošten Jugoslovan v roko, mora včasi pomisliti: te novine sotrudniki so sami najbolj nevarni protidržavni elementi, proti šlerin bi se moralo obstojéčo »Obznano« vporabiti v celoti. Iz vsakega članka, iz vsakega stávka, ja celo iz vsakše besede puhti zlobno sovraštvo proti vsem, ka je nej madžaronsko ali klerikálno. Če se pa človek pita: kaj za en cilj zasledüjejo lüdjé okoli »Novin?«, pa pač na to pitanje nemore dobiti točnega odgovora. Nič njim ni prav; vse sovražijo, ka se ogreva za edinstveno Jugoslávijo in pri tem ne pomislijo, da bodo na ti lastni zlobi poginuli. Zakaj nesramno hujskanje brata proti bratu, ko bi vendar obá lahko živela v miru in ljübezni pod lastno streho? Zakaj prožanje priložnosti našim národnim sovražnikom, da na račun prekmurskega národa, ki je komaj čakal, da se otrese Madžarskega járma rujejo proti državi štero zaveden naš slovenski národ z vsem sreem ljübi? Odkod toliko sovraštva proti samem sebi v vsakši notici tiskani v poedini številkih Klekl novih »Novin«? Sumnja obstoji, da so »Novine« odprle, iz nerazumljivoga sovraštva do Jugoslávije in njenih zákonov, svoje predale izrazitim sovražnikom naše države. Že na ta način se more razumeti ono politično ogabnost, ki jo izvájajo »Novine« v vsakši številki. Povejte ednok jasno in odkrito: kaj hočete? Na dan z barvo. Ne operirajte na drugi strani pod »Krščanskim« plaščem, ár dobro veste, da je ves slovenski národ v Prekmurju v krščanskome duhu vzgojen, toraj tüdi tisti, katerega v svojih »Novinah« na naravnost gnusen način napadate. Toraj če ste pošteni »Prekmurski slovensci«, če ste naši právi »bratje« — na dan z barvo. Nobenega slepomišjenja več, ker mi právi prekmurski slovensci, ki smo si vedno želeli »spasti pod Jugoslávijo, v kateri hočemo tüdi na vekomaj ostáti, bi radi vedeli, zakaj nás kakor bratje nepadate in nam právite,

da smo brezverci? Kaj samo záto ár smo »Sokolci«? To nemore biti za poštenega brata vzrok, da bi na to prebacivalo, ka nam prebacivate vi ništerni, ki se zbirate okoli »Novin«. Naše ljudstvo naj obrné hrbet tem lüem, ki ne zaslüžijo, da so naši brati, dokler se bojo poslüževali politične ogabnosti, kakor se jo poslüžujejo do sedaj.

Prekmurec.

Kaj bojo pisale „Novine“ 7. avgusta t. l.? Pisale bojo ka nej istina, da so duhovniki mirno gledali, kad so avstrijsko ogrske oblásti pobirale naše zvonove i jih prelivale za kanone. Pisale bojo ka so tome krivi ti sakrabski demokrátii. Pisale bodo: To nesramno »demokrasko smetišče« itd., kak več to »Novine« pisat znájó. Pisale bojo, ka možejo samo demokrátii trditi, da duhovniki niso niti s prstom mignili, ka se je zvonove proč vlekle. Mi pa na to právimo: da rávno na klerikálno zapoved, ár vsaki ve, da je bila pokojna avstrija skozinskoz klerikálna država, so nás oropali naših zvonov, ki so nam tak milo peli. Duhovnike tedaj ni bolelo, izvzeti so oni právi in dobri naši duhovniki, pa bi jih tüdi sedaj ne bolelo, ko nebi teh zvonov sedaj rabili v svoje vmazane agitacijske svrhe. Kronce, kronce grejo v njih žep, pa i dol po onem tolstem grle, ki trpi večno süšo.

Pozor invalidi. Vse vojne invalide v Prekmurji pozovemo naj vpošlejo svoj točen naslov: ime i priime, poseo, kraj stanovánja i hižno števí, na naslov: Podružnica organiz. voj. invalidov v Murski Soboti.

Komunisti zgübijó vse funkcije v naši državi. Národna skupščina v Belgrádi je sprejela zákon o zaščiti države to se právi, da v prvi vrsti zgübijó komunisti vse funkcije. Komunisti so imeli do sedaj svoje organizácije v katerih so kovali zločinske načrte o tem, kako le počeli na levo in desno moriti in klati, požigati in ropati, ter živeti na račun kmeta, ki naj bi za njih leto in dan delao po dnevi in po noči, na polju in doma, kakor se je to dogájalo v Rusiji. Imeli so tüdi svoje poslance v Belgrádi v národni skupščini od katerih so že nekatere záprli, ki so bili udeleženi pri atentatu na našega ljübljenega regenta Aleksandra, a drugi pa ešče pridejo pod klüč in zgübijó pravico biti zastopniki ljudstva, štero si v Jugosláviji prav čisto nič ne želi takih razmer kakor vládajo v Rusiji iz katere radi lakote vse beži kar ni že od nje pomrlo. Ešče to bi se nam manjkalo, da bi par lüdi, ki niso za nobeno delo, komandiralo onim, ki hočejo teh par let, katere je ljübi Bog človeku za živeti prisodo, v miru in zadovoljstvu živeti. Vsled tega tüdi mi Prekmurci popolnoma odobravamo korák, ki so ga naši poslanci v Belgrádi storili s tem, da so enkrát za vselej tem ubijalcem, ki se zovéjo Komunisti, pošteno pokazali zoba. Mi Prekmurci poznamo kaj so komunisti, ker so nas dosti namantrali, a se od njih ne bodeme pustili v naši lastni in svobodni državi komandirati. Zato pa proč z njimi! Kdor neče pošteno delati ta naj tüdi ne jej.

Borza. Zagreb, devize: Dunaj 18.50—18.60, Berlin 219—219.50, Budimpešta 45.75—46.—, Bukarešta 227—230 Italija 745—746, London (izplaáčilo) 636—638.50, Lodon (ček) 633—634, Newyor (kabel) 178 do 182, Newyork (ček) 175—176, Pariz 1365—1368, Praga 225—225.50, Švica 2945 do 2950, Valute Dolarji 174.50—175, avstrijske krone 0—20, carski rublji 23—26, češko-slovaške krone 228—0, angleški funti 615—620, francoski franki 1325—0, napoleondori 595—605, nem. marke 216 do 218, romunski leji 222—225, sovereing 680 do 700, italijanske lire 738—742.

Nova pošiljatev kovanega drobiža. Finančno ministerstvo je prejelo 6 vagonov drobiža po 10 in 25 par. Novci po 10 par se spustijo takoj v promet, novci po 25 para pa se bodo nekaj časa zadržali.

Dr. Kukovčeva mela. Ta mela nekojim ljudem pri »Novinaj« ne, da spati. Boli jih ka smo ljudem povedali istino, da Klekl ni niti z malim prstom mignil v parlamenti za naše siromake, ker je moral pomagati komunistom obstruirati, pa za to ni imel ni časa. V »Novinaj« od 7. avgusta bode zopet neki jokal, da ni bila mela pravično razdeljena, a povedali ne bodo, da je bila tako razdeljena kak so župani predložili. Mela, zvonovi i »repice« v Szaparijevem parku so sedaj najbolje sredstvo s kateri bi se Klekl rad pral pred našim, ljudstvom, ki samo vidi i sliši, ki ima prav, a ki krivo. Mi neščemo delati nikomur krivice pa i Kleklnu ne. Pusti naj nás v miru z onimi večimi vmazanimi lažmi v svojih »Novinah«. Lüdi sami vidijo, ki ima prav a ki ima krivo.

KMETIJSTVO.

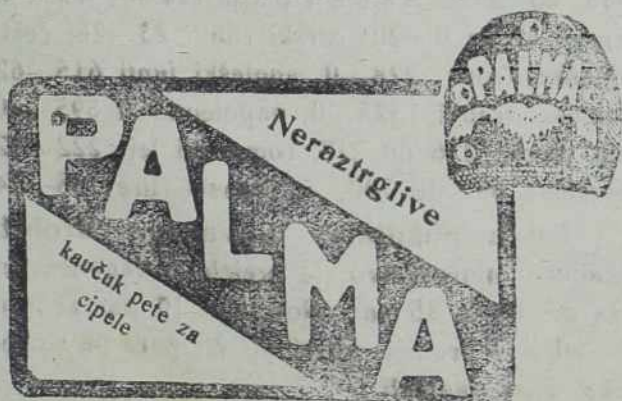
Skrbimo za boljši kmetiški naraščaj!

V Sloveniji so tri državne kmetijske šole, ki nam naj odgajajo dober kmetiški naraščaj, in sicer vinarska in sadjarska šola v Mariboru, kmetijski šoli v Št. Juriju ob južni železnici in na Grmu pri Novem mestu.

Vsekdo, ki prevzame kmetijo, bi moral imeti primerno strokovno izobrazbo, ki mu jo nudi kmetijska šola. Tudi čevljar ne more biti brez strokovne izobrazbe! Napreden kmetovalec, pošlji tedaj svojega najsposobnejšega in najnadarjenjšega sina v strokovno šolo, da bo nekoč tvoj vreden naslednik! Ne boj se stroškov! Pred vojno je prodal kmetovalec par volov, da je dal sina eno leto šolat, sedaj zadostuje en vol za dvoletno šolanje na kmetiški šoli, ki je razmeroma naj še najbolj poceni, a za naš kmetiški naraščaj najbolj potrebno. Ravno sedaj je čas, ko se je treba odločiti in preudariti katere najsposobnejše mladeniče pošljemo v kmetijske šole. V resnici revni in potrebni mladeniči dobe državne ali druge stipendije, bogatejši pa morejo tistih par tisočakov prispevati tudi sami, ker to ni nikaka žrtev, ampak kar najbolje naložen denar. Županstva naj ne dajejo ubožnih izpričeval takim, ki so premožni! Prečesto se dogaja, da dobi ubožno izpričevalo mladenič, katerega oče poseduje par sto oralov nezadolžnega dobrega zemljišča, več hiš, gostilniško, mesarsko in mlinarsko obrt, žago itd. To je kazniva dobrot, ker se na ta način lahko silno oškodujejo v resnici potrebni.

Okrajni zastopi, denarni zavodi in druge korporacije naj redno dovoljujejo za gojence kmetijskih šol stipendije, in sicer več nego doslej. V tem prednjačita sedaj na štajerskem ozemlju okrajna zastopa v Brežicah in v Mariboru, ki podpirata kmetijsko šolanje z lepimi zneski. Posnemajte jih, ker tako se naše kmetijstvo in splošno gospodarstvo najbolj pospešujeta. Prijatelji kmetijstva in kmetiškega ljudstva, storite svojo dolžnost! Skrbimo vsi za boljši kmetiški naraščaj, kar je posebne važnosti v naši obmejni, od hudih sovragov obkoljeni slovenski pokrajini! To bodi hkrati dolžnost vsakega dobrega državljana!

Andrej Žmavc,
ravnatelj državne vinarske in sadjarske šole v Mariboru.

Prodaja posestva Cerkveni zvon

Andreas Ertl proda svojo lepo posestvo v Vratja vasi (Frattendorf) št. 13, pošta Gornji Cmurek, okraj Maribor. Posestvo obstoji iz hiše in gospodarskega poslopja. Vse novo in moderno vrejeno. K posestvu spada 25 johov zemlje; polja, travniki, sadovniki in gozdi, vse najbolje obdelano. K temu spada tudi vse gospodarsko orodje in vozovi z živino in gospodarskimi stroji. Celo posestvo je oddaljeno od železniške postaje četrt ure. Vse, kakor stoji in leži, se po kupnji lahko takoj prevzame.

pravi iz bronca, jamstvo na deset let. V magazini okoli 50 falátov, razine velikosti pri: **METALLUM D. D., Zagreb** ulica 134. Telef 1-98.

Zahtevajte cenovnike!

POSESTVO

na prijaznem griču Slov. goric, približno 3 orale z lepim vinogradom, sadunosnikom in njivo, se bode prodajalo potem javne dražbe, dne 14. avgusta t. l. Na posestvu stoji dvoje zidanih poslopij z krasnimi prostori za trgovca z sadjem in vinom, ali kakega rokodelca. Kupci naj se znajdejo ob 13. uri v **Vinteroveih 18**, pošta Sv. Urban pri Ptuj. Predpogoji se dobi v gostilni Marinič istotam.

SAMO EDNOK

probajte pri meni kupivati leder, poplate pa druge čevljarске potreščine, nigdar nete šli v drugo trgovino. **Franc Čör** trgovec v Murški Soboti.

Fal cena! Dobro blágo!

Prekmurski Glasnik naj ne manjka v nobeni hiši v Prekmurju.

Leder, kože in poplati.

Kupujem vsefelé kože, tudi vzemem v delo vsefelé sirove kože, štete se izdelujejo v fabriki I. Sinigoj, prvléj Steijer v Ljutomeri. V zálogi mam vsefelé ledra, poplate in tudi vse šusterske potreščine. Poglednite v zálogo.

ALBIN SAGADIN

trgovina z ledrom

v BELTINCI, (Prekmurje).

? ŠČÉTE KAJ KÜPITI ?
ALI
MÁTE KAJ ODATI ?

Razglašújte v „Prekmurskom Glásniku“!

Na znánje dámo, ka se je 22. junija 1921.

ODPRLA

PREKMURSKA POSOJILNICA

registrovana zadruga z omejeno zavezo

v MURSKI SOBOTI

CERKVENA ULICA ŠTEV. 191.

Cil novoga peneznoga závoda je
POMOČ

vsem potrebnim. Za najmanjše interesiranje brezi drugih stroškov, kak interesi, šteti do dosta manjši, kak vsej drugih bankaj, de dávala kredit na menice in intabulácijo. Za notri dane peneze de dávala najvékše interese.

Slúžbeni dnévi: pondejlek, srejsda i sobota od 8-12.